

O D B O R N É S T A N O V I S K O
hlavnej kontrolórky mesta
k návrhu záverečného účtu mesta Trnava za rok 2022

Odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Trnava za rok 2022 predkladám v zmysle § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Odborné stanovisko je vypracované na základe údajov uvedených v návrhu záverečného účtu mesta Trnava za rok 2022.

Pri vypracovaní odborného stanoviska boli zohľadnené zákony:

- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“),
- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“),
- zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“),
- zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“),
- ďalšie všeobecne záväzné právne predpisy súvisiace najmä s hospodárením s finančnými prostriedkami a nakladaním s majetkom mesta.

Návrh záverečného účtu mesta Trnava za rok 2022 (ďalej len „návrh záverečného účtu“) sa predkladá na rokovanie mestského zastupiteľstva v zákonom stanovenej lehote, t. j. do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka.

Návrh záverečného účtu bol pred rokaním mestského zastupiteľstva zverejnený najmenej na 15 dní na úradnej tabuli a na webovom sídle mesta v súlade s § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení a zároveň tiež s § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Návrh záverečného účtu

Po skončení kalendárneho roka mesto postupovalo podľa § 16 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu mesta.

V zmysle § 16 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky zo svojho rozpočtu. Ďalej usporiadalo aj finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, štátnym fondom, rozpočtom iných obcí a k rozpočtom vyšších územných celkov.

Návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy:

- údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou
- bilanciu aktív a pasív

- prehľad o stave a vývoji dlhu
- údaje o hospodárení príspevkových organizácií v pôsobnosti mesta
- prehľad o poskytnutých dotáciách
- údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- hodnotenie plnenia programov mesta.

Prehľad o poskytnutých dotáciách v zmysle § 7 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v členení podľa jednotlivých príjemcov je súčasťou návrhu záverečného účtu.

Návrh záverečného účtu obsahuje porovnanie skutočného plnenia rozpočtu s údajmi schváleného rozpočtu a jeho úprav.

Návrh záverečného účtu obsahuje údaje o plnení rozpočtu príjmov a výdavkov, v členení podľa rozpočtovej klasifikácie, vrátane tvorby a použitia prostriedkov peňažných fondov.

Rozpočet mesta Trnava na rok 2022 bol schválený uznesením MZ č. 763/2021 z 02. novembra 2021. V zmysle § 11 ods. 4 písm. b) zákona o obecnom zriadení schvaľovať rozpočet mesta a jeho zmeny je vyhradené mestskému zastupiteľstvu a v rozsahu určenom zastupiteľstvom môže zmeny rozpočtu vykonávať primátor. Mestské zastupiteľstvo schválilo v Rozpočtových pravidlách mesta Trnavy kompetenciu primátorovi mesta schváliť zmenu rozpočtu.

V roku 2022 mestské zastupiteľstvo schválilo zmenu rozpočtu päťkrát:

- 1. aktualizácia rozpočtu mesta Trnavy na rok 2022 - uznesenie MZ č. 873/2022 zo dňa 15.02.2022
- 2. aktualizácia rozpočtu mesta Trnavy na rok 2022 - uznesenie MZ č. 898/2022 zo dňa 26.04.2022
- 3. aktualizácia rozpočtu mesta Trnavy na rok 2022 – uznesenie MZ č. 953/2022 zo dňa 28.06.2022
- 4. aktualizácia rozpočtu mesta Trnavy na rok 2022 - uznesenie MZ č. 1015/2022 zo dňa 31.08.2022
- 5. aktualizácia rozpočtu mesta Trnavy na rok 2022 – uznesenie MZ č. 1023/2022 zo dňa 22.09.2022.

V roku 2022 boli vykonané zmeny rozpočtu 366 rozpočtovými opatreniami, z ktorých 134 bolo štátnych rozpočtových opatrení.

a) Rozpočtové hospodárenie

Podľa § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa rozpočet obce vnútorne člení na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (bežný rozpočet),
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (kapitálový rozpočet),
- c) finančné operácie.

Hospodárenie mesta v roku 2022 dokumentuje nasledovná tabuľka:

Rok 2022	Rozpočet	Čerpanie	% plnenia
-----------------	-----------------	-----------------	------------------

	(upravený)	rozpočtu	
Bežné príjmy	72 420 726	75 838 505,69	104,72 %
Bežné výdavky	72 062 817	67 477 024,06	93,64 %
Bežný rozpočet - prebytok	357 909	8 361 481,63	
Kapitálové príjmy	15 687 480	6 591 976,92	42,02 %
Kapitálové výdavky	38 389 325	21 356 200,91	55,63 %
Kapitálový rozpočet - schodok	-22 701 845	-14 764 223,99	
Schodok rozpočtu	-22 343 936	-6 402 742,36	
Príjmové FO	24 643 693	19 109 722,81	77,54 %
Výdavkové FO	2 139 304	2 184 920,91	102,13 %
Zostatok FO	22 504 389	16 924 801,90	
Schodok rozpočtu	-22 343 936	-6 402 742,36	
Celkom	160 453	10 522 059,54	

Pre porovnanie uvádzam aj údaje o hospodárení mesta za obdobie rokov 2021 a 2020:

Rok 2021	Rozpočet (upravený)	Čerpanie rozpočtu	% plnenia
Bežné príjmy	67 204 467	70 220 855,32	104,5 %
Bežné výdavky	66 164 705	59 927 159,89	90,6 %
Bežný rozpočet - prebytok	1 039 762	10 293 695,43	
Kapitálové príjmy	8 875 379	1 647 085,53	18,6 %
Kapitálové výdavky	29 362 403	11 662 699,99	39,7 %
Kapitálový rozpočet - schodok	-20 487 024	-10 015 614,46	
Prebytok rozpočtu	-19 447 262	278 080,97	
Príjmové FO	22 035 905	12 936 368,19	58,7 %
Výdavkové FO	2 564 453	2 612 257,74	101,9 %
Zostatok FO	19 471 452	10 324 110,45	
Prebytok rozpočtu	-19 447 262	278 080,97	
Celkom	24 190	10 602 191,42	

Rok 2020	Rozpočet (upravený)	Čerpanie rozpočtu	% plnenia
Bežné príjmy	62 753 213	65 886 008,09	105 %
Bežné výdavky	61 639 806	55 697 293,65	90,3 %
Bežný rozpočet - prebytok	1 113 407	10 188 714,44	
Kapitálové príjmy	3 920 700	2 531 755,77	64,6 %
Kapitálové výdavky	16 902 338	8 281 457,05	49 %
Kapitálový rozpočet - schodok	-12 981 638	-5 749 701,28	
Prebytok rozpočtu	-11 868 231	4 439 013,16	
Príjmové FO	15 337 793	12 160 698,51	79,3 %
Výdavkové FO	2 696 933	2 861 844,29	106,1 %
Zostatok FO	12 640 860	9 298 854,22	
Prebytok rozpočtu	-11 868 231	4 439 013,16	
Celkom	772 629	13 737 867,38	

Porovnaním rozpočtového hospodárenia mesta za obdobie ostatných troch rokov je možné skonštatovať:

- bežné príjmy mesta v sledovanom období rástli a v každom roku bola rozpočtovaná suma plnená na viac ako 100 %, rozpočet bežných príjmov bol zostavený reálne
- rast bežných výdavkov bol pomalší ako rast bežných príjmov, čo je pozitívny trend a odporúčam aj v budúcnosti pri raste bežných príjmov pristupovať s opatrnosťou k zvyšovaniu bežnej spotreby
- plnenie kapitálových príjmov v roku 2022 bolo na úrovni 42 %, čo je síce oveľa viac v porovnaní s rokom 2021, ale stále je to dosť nízke percento, pričom vývoj tohto ukazovateľa v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia je nevyrovnaný, v jednom roku stúpne, potom zasa klesne, najnižšiu úroveň dosahuje plnenie kapitálových príjmov v roku 2021 (18,6 % oproti upravenému rozpočtu), čo bolo spôsobené nenaplnením príjmov z grantových zdrojov, v roku 2020 bola situácia lepšia (cca 65 %), v predchádzajúcom období bolo však plnenie kapitálových príjmov tiež na relatívne nízkej úrovni (38,3 %), čo môže predstavovať riziko pri finančných prostriedkoch naviazaných na investície, ktoré sú z týchto zdrojov plánované realizovať
- plnenie kapitálových výdavkov sa v sledovanom období pohybovalo na úrovni 40 – 56 % upraveného rozpočtu, odporúčam venovať pozornosť plánovaniu príjmov a výdavkov kapitálového rozpočtu, sledovať ich vývoj počas roka a v prípade potreby vykonať zmeny rozpočtu a tak priblížiť plnenie očakávanej skutočnosti

Výsledok hospodárenia

Výsledok rozpočtového hospodárenia sa zisťuje ako výsledok bilancie celkových príjmov a výdavkov. Podľa § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy môže byť výsledkom rozpočtového hospodárenia prebytok alebo schodok rozpočtu obce, pričom prebytkom rozpočtu je kladný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu a schodkom rozpočtu je záporný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu. Pod príjmami a výdavkami rozpočtu sa chápu bežné príjmy a bežné výdavky (bežný rozpočet) a kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (kapitálový rozpočet). Súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu nie sú finančné operácie.

Hospodárenie mesta v roku 2022 dokumentuje nasledovná tabuľka:

Rok 2022	Rozpočet (upravený)	Čerpanie rozpočtu	% plnenia
Bežné príjmy	72 420 726	75 838 505,69	104,72 %
Bežné výdavky	72 062 817	67 477 024,06	93,64 %
Bežný rozpočet - prebytok	357 909	8 361 481,63	
Kapitálové príjmy	15 687 480	6 591 976,92	42,02 %
Kapitálové výdavky	38 389 325	21 356 200,91	55,63 %
Kapitálový rozpočet - schodok	-22 701 845	-14 764 223,99	
Schodok rozpočtu	-22 343 936	-6 402 742,36	
Príjmové FO	24 643 693	19 109 722,81	77,54 %
Výdavkové FO	2 139 304	2 184 920,91	102,13 %
Zostatok FO	22 504 389	16 924 801,90	
Schodok rozpočtu	-22 343 936	-6 402 742,36	
Celkom	160 453	10 522 059,54	

Z údajov v tabuľke vyplýva, že mesto hospodáril v roku 2022 s prebytkom bežného rozpočtu vo výške 8 361 481,63 eur. Z prebytku bežného rozpočtu boli v priebehu roka použité finančné prostriedky na financovanie časti schodku kapitálového rozpočtu a to vo výške 2 418 203,94 eur. Keďže kapitálový rozpočet vykazoval za rok 2022 schodok vo výške - 14 764 223,99 eur, okrem už spomenutej sumy z prebytku bežného rozpočtu boli na úhradu schodku kapitálového rozpočtu použité aj finančné operácie príjmové vo výške 12 411 906,45 eur. Išlo najmä o prostriedky z rezervného fondu, fondu poplatku za rozvoj, prostriedky fondu združených prostriedkov a úverové zdroje, ktoré sú podrobne uvedené v návrhu záverečného účtu mesta. Kapitálové príjmy vo výške 65 886,40 eur sú účelovo určené, z tohto dôvodu sú vyňaté z kapitálového rozpočtu a uznesením MZ budú zapojené do rozpočtu 2023.

Podľa návrhu záverečného účtu za rok 2022 bežný rozpočet skončil s prebytkom **+8 361 481,63 eur**, kapitálový rozpočet vytváral schodok **-14 764 223,99 eur**. Výsledok rozpočtového hospodárenia mesta Trnava za rok 2022 v rámci bežného rozpočtu a kapitálového rozpočtu je schodok **- 6 402 742,36 eur**. Takto vykázany schodok rozpočtu je zistený v súlade s § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Schodok rozpočtu bol v roku 2022 financovaný z návratných zdrojov financovania, z prostriedkov rezervného fondu a ďalších fondov.

V zmysle § 16 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ak možno použiť v rozpočtovom roku v súlade s osobitným predpisom nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, tieto nevyčerpané prostriedky sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu z tohto prebytku vylučujú.

Podľa § 10 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sú súčasťou rozpočtu mesta finančné operácie, ktoré však nie sú súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu. Finančnými operáciami sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce, realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu obce a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Podľa návrhu záverečného účtu finančné operácie príjmové boli vo výške 19 109 722,81 eur a finančné operácie výdavkové boli vo výške 2 184 920,91 eur. Mesto vykazuje rozdiel medzi príjmovými a výdavkovými finančnými operáciami vo výške **16 924 801,90 eur**.

Vzhľadom k tomu, že bežný rozpočet a kapitálový rozpočet vykázal schodok v sume 6 402 742,36 eur a finančné operácie vykázali kladný rozdiel vo výške 16 924 801,90 eur bol výsledok hospodárenia mesta vrátane prebytku finančných operácií za rok 2022 **10 522 059,54 eur**. Nasledovná tabuľka uvádza prehľad hospodárenia mesta za obdobie rokov 2019 – 2022.

Rok	Bežný a kapitálový rozpočet (prebytok/schodok)	Rozdiel finančných operácií (kladný)	Výsledok hospodárenia mesta vrátane finančných operácií
2019	385 979,49	7 107 324,28	7 493 303,77
2020	4 439 013,16	9 298 854,22	13 737 867,38
2021	278 080,97	10 324 110,45	10 602 191,42
2022	-6 402 742,36	16 924 801,90	10 522 059,54

Okrem nepoužitých účelových prostriedkov za rok 2022 vo výške 901 387,78 eur, mesto vykázalo aj zostatok nepoužitých finančných operácií príjmových vo výške 3 506 155,01 eur (zostatky úverových zdrojov) a zostatky cudzích zdrojov vo výške 2 004,00 eur. Tieto prostriedky budú použité v roku 2023.

časť b) Bilancia aktív a pasív

Aktíva, t. j. majetok mesta spolu - vrátane zriadených rozpočtových a príspevkových organizácii (v netto hodnote) krytý pasívami - zdrojmi krytia, podľa účtovnej závierky predstavuje k 31. 12. 2022 sumu:

• Aktíva	262 159 783,33 eur
- neobežný majetok	182 247 789,50 eur
- obežný majetok	79 499 501,17 eur
- časové rozlíšenie	412 492,66 eur
• Pasíva	262 159 783,33 eur
- vlastné imanie	200 126 745,22 eur
- záväzky	31 968 719,13 eur
- časové rozlíšenie	30 064 318,98 eur

Bilancia aktív a pasív ukazuje vyšší podiel neobežného majetku oproti obežnému v rámci aktív mesta a v porovnaní s minulým rokom bol zaznamenaný nárast majetku mesta, preto je majetkovú pozíciu mesta možné hodnotiť kladne. Pri neobežnom majetku tento nárast predstavoval sumu 11 939 918,5 eur a pri obežnom majetku 4 432 510,09 eur. Je pozitívne, že neobežný majetok rastie, čo bolo spôsobené buď kúpou majetku, zaradením investícií do majetku mesta, zámenou majetku či bezodplatným prevodom. Najväčšie prírastky boli zaznamenané pri dlhodobom hmotnom majetku – stavieb a to z dôvodu investičnej činnosti.

Mesto zaevidovalo v roku 2022 vyšší nárast na účte 042 – obstaranie dlhodobého hmotného majetku oproti predchádzajúcemu obdobiu. Vo finančnom vyjadrení to predstavuje sumu 6 897 585,95 eur. Je potrebné dbať na to, aby tieto nové ešte nedokončené investície boli zaradené do užívania ihneď ako budú splnené zákonné podmienky. Prišlo tiež k navýšeniu opravných položiek k nedokončenému dlhodobému hmotnému majetku, čo môže znamenať, prechodné zníženie jeho ocenenia, resp. existencia zmarených investícií. Tento stav odporúčam preskúmať pri inventarizácii.

Súčasťou návrhu záverečného účtu je aj informácia o tom, že bola vykonaná inventarizácia majetku mesta v zmysle zákona o účtovníctve a Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom v štátnom vlastníctve, ktorý bol mestu zverený do užívania a bola spracovaná na základe predložených inventarizačných správ jednotlivých odborov MsÚ a organizácií, ktoré spravujú majetok mesta.

Bilancia pohľadávok

Prehľad vývoja pohľadávok mesta vrátane zriadených rozpočtových a príspevkových organizácií uvádza za sledované obdobie nasledovná tabuľka:

Pohľadávky vrátane RO a PO	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Spolu	6 863 481,69	8 887 580,27	9 949 956,38	10 414 233,96	10 154 720,74

Z tabuľky vyplýva, že v roku 2022 (prvýkrát za sledované obdobie) klesli pohľadávky mesta v porovnaní s rokom 2021 o **259 513,22 eur**, t. j. o **2,49 %**. Od roku 2018 do roku 2021 bol zaznamenaný vzostupný trend vývoja pohľadávok.

V ďalšom texte návrhu záverečného účtu je vyhodnotenie pohľadávok mesta Trnava bez RO a PO do lehoty splatnosti a po lehote splatnosti. Z pohľadu vývoja pohľadávok podľa ich splatnosti je zrejmé, že klesli pohľadávky do lehoty splatnosti, pohľadávky po lehote splatnosti aj pohľadávky spolu.

Vývoj za posledných päť rokov demonštruje nasledovná tabuľka:

	Pohľadávky		
	do lehoty splatnosti	po lehote splatnosti	spolu
rok 2018	2 802 666,87	3 339 304,90	6 141 971,77
rok 2019	4 501 061,83	3 625 186,70	8 126 248,53
rok 2020	5 057 832,75	4 043 935,98	9 101 768,73
rok 2021	5 458 595,76	4 074 181,70	9 532 777,46
rok 2022	5 237 684,48	3 993 972,36	9 231 656,84

Pohľadávky mesta Trnava bez RO a PO v roku 2022 klesli oproti roku 2021 o **301 120,62 eur**, t. j. o **3,16 %**. Ide o prvý zaznamenaný pokles pohľadávok mesta Trnava od roku 2018.

Z celkových pohľadávok mesta Trnava vrátane RO a PO vo výške **10 154 720,74 eur** v roku 2022 tvorili pohľadávky mesta Trnava bez RO a PO **9 231 656,84 eur**, t. j. **90,91%**.

V návrhu záverečného účtu mesta sú pohľadávky vyčíslené v nasledovných okruhoch:

Pohľadávky	do lehoty splatnosti	po lehote splatnosti	Spolu
Daň z majetku	0,00	2 464 184,87	2 464 184,87
Miestne dane, poplatky, pokuty	272 634,51	870 568,36	1 143 202,87
Pohľadávky za majetok	274 118,51	353 916,55	628 035,06
Ostatné pohľadávky	4 690 931,46	305 302,58	4 996 234,04
Spolu rok 2022	5 237 684,48	3 993 972,36	9 231 656,84

Na základe uvedenej tabuľky možno konštatovať, že výška pohľadávok do lehoty splatnosti prevyšuje výšku pohľadávok po lehote splatnosti.

Na tomto mieste je však potrebné poukázať aj na to, že v zmysle návrhu záverečného účtu sú z celkových pohľadávok za daň z nehnuteľnosti po lehote splatnosti, pohľadávky v konkurze, v reštrukturalizácii a v likvidácii, a to vo výške 1 506 052,84 eur. Táto suma tvorí v zmysle návrhu záverečného účtu až 61,12 % z celkových pohľadávok po lehote splatnosti za daň z nehnuteľností.

Vzhľadom k tomu, že na základe návrhu záverečného účtu insolvenčné konania a likvidácie stále prebiehajú a nie je možné vymáhať tieto pohľadávky, mesto v súčasnosti čaká na ukončenie týchto konaní a ich výsledky, prípadne, možné výťažky z konkurzných konaní. Exekučne sú vymáhané pohľadávky za daň z majetku vo výške 119 791,21 eur. Oproti minulému roku pohľadávky po lehote splatnosti za daň z majetku klesli o sumu 150 908,68 eur.

Pokiaľ ide o pohľadávky po lehote splatnosti za miestne dane a poplatky, sledujeme ich pokles v porovnaní s minulým rokom o 12 502,97 eur, čo je pozitívne. Pohľadávky za majetok a ostatné pohľadávky po lehote splatnosti sa naopak zvýšili v porovnaní s minulým

rokom (pohľadávky za majetok po lehote splatnosti sa zvýšili o 74 650,42 eur a ostatné pohľadávky po lehote splatnosti sa zvýšili o 8 551,89 eur).

Pohľadávky RO a PO v roku 2022 boli vo výške **923 063,90 eur**. V tabuľke je uvedené porovnanie za posledných päť rokov:

Pohľadávky RO a PO	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Spolu	721 509,92	761 331,74	848 187,65	881 456,50	923 063,90

Pohľadávky RO a PO za rok 2022 v porovnaní s rokom 2021 vzrástli o **41 607,40 eur**, t. j. o **4,51 %**.

Z celkových pohľadávok mesta Trnava vrátane RO a PO **10 154 720,74 eur** v roku 2022 tvorili pohľadávky RO a PO **923 063,90 eur**, t. j. **9,09 %**.

Pohľadávky mesta a RO a PO môžu v budúcnosti predstavovať výrazný možný zdroj príjmov, ktorého výška však závisí od viacerých faktorov ako napríklad objemu úhrad miestnych daní a poplatkov na základe výziev na zaplatenie nedoplatku, úhrad uložených pokút, úspešnosti súdnych, dedičských, konkurzných konaní, efektivity vymáhania pohľadávok prostredníctvom exekučných konaní a i. Avšak rovnako je potrebné mať na zreteli celkovú hodnotu pohľadávok, ktorej výška je 10 154 720,74 eur, hoci v roku 2022 došlo k jej miernemu poklesu, za predchádzajúce sledované obdobie sa ale ich hodnota zvyšovala.

Bilancia záväzkov

Mesto Trnava vrátane RO a PO k 31.12.2022 eviduje záväzky a časové rozlíšenie (výdavky a výnosy budúcich období) v celkovej hodnote **119 709 250,89 eur**. Nižšie uvádzame prehľad vývoja záväzkov a časového rozlíšenia (výdavky a výnosy budúcich období) za posledných päť rokov v eurách:

Prehľad vývoja záväzkov	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Záväzky	59 587 372,46	64 684 052,58	73 245 961,90	73 054 711,18	89 492 222,71
Časové rozlíšenie	22 799 639,97	22 177 762,91	25 569 590,72	26 737 949,19	30 217 028,18
Spolu záväzky + časové rozlíšenie	82 387 012,43	86 861 815,49	98 815 552,62	99 792 660,37	119 709 250,89

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že záväzky a časové rozlíšenie mesta Trnava vrátane RO a PO majú stúpajúcu tendenciu, za rok 2022 v porovnaní s rokom 2021 bol celkový nárast o **19 916 590,52 eur**, t. j. o **16,64 %**.

Mesto Trnava bez RO a PO k 31.12.2022 eviduje záväzky a časové rozlíšenie (výdavky a výnosy budúcich období) v celkovej hodnote **62 033 038,11 eur**. Nižšie uvádzame prehľad vývoja záväzkov a časového rozlíšenia za posledných päť rokov v eurách:

Prehľad vývoja záväzkov	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Záväzky	21 346 897,52	22 305 815,39	24 568 702,56	21 414 574,89	31 968 719,13
Časové rozlíšenie	22 638 037,04	22 033 586,91	25 462 633,98	26 580 647,95	30 064 318,98
Spolu záväzky + časové rozlíšenie	43 984 934,56	44 339 402,30	50 031 336,54	47 995 222,84	62 033 038,11

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že v roku 2022 záväzky a časové rozlíšenie mesta Trnava bez RO a PO vzrástli v porovnaní s rokom 2021 o **14 037 815,27 eur**, t. j. o **22,63 %**.

Záväzky pozostávajú predovšetkým zo záväzkov zo sociálneho fondu, záväzkov z poskytnutého úveru zo ŠFRB, záväzkov voči dodávateľom, zamestnancom, poisťovniam, záväzkov z nesplatených bankových úverov a i.

Z celkových záväzkov a časového rozlíšenia mesta Trnava vrátane RO a PO **119 709 250,89 eur** v roku 2022 tvorili záväzky a časové rozlíšenie mesta Trnava bez RO a PO **62 033 038,11 eur**, t. j. **51,82 %**.

RO a PO mesta Trnava k 31.12.2022 evidujú záväzky a časové rozlíšenie (výdavky a výnosy budúcich období) v celkovej hodnote 57 676 212,78 eura. Nižšie uvádzame prehľad vývoja záväzkov a časového rozlíšenia za posledných päť rokov v eurách:

Prehľad vývoja záväzkov	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Záväzky	38 240 474,94	42 379 237,19	48 677 259,34	51 640 136,29	57 523 503,58
Časové rozlíšenie	161 602,93	144 176,00	106 956,74	157 301,24	152 709,20
Spolu záväzky + časové rozlíšenie	38 402 077,87	42 522 413,19	48 784 216,08	51 797 437,53	57 676 212,78

Záväzky a časové rozlíšenie RO a PO za rok 2022 naďalej pokračujú v stúpajúcej tendencii predošlých období. V roku 2022 vzrástli o **5 878 775,25 eur**, t. j. o **10,19 %**.

Z celkových záväzkov a časového rozlíšenia mesta **119 709 250,89 eur** v roku 2022 tvorili záväzky a časové rozlíšenie RO a PO **57 676 212,78 eur**, t. j. **48,18 %**.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že pohľadávky po lehote splatnosti v roku 2022 síce klesli, ale ich možné stúpajúce tendencie v budúcnosti spolu so záväzkami môžu v budúcnosti predstavovať pre mesto určité ekonomické riziko. Preto tento trend treba pozorne sledovať a v prípade potreby hľadať možné riešenia k jeho predchádzaniu.

c) Prehľad o stave a vývoji dlhu

Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy stanovuje v § 17 pravidlá používania návratných zdrojov financovania. Mesto môže vstupovať len do takých záväzkov vyplývajúcich z návratných zdrojov financovania a záväzkov z investičných dodávateľských úverov, ktorých úhrada dlhodobo nenaruší vyrovnanosť bežného rozpočtu v nasledujúcich rokoch.

V súlade s citovaným zákonom sleduje hlavný kontrolór počas rozpočtového roka stav a vývoj dlhu mesta a preveruje tiež dodržanie podmienok pre prijatie návratných zdrojov financovania.

Pri hodnotení stavu a vývoja dlhu k 31.12.2022 boli podkladom nasledovné údaje čerpané z finančných výkazov mesta Trnava:

	eur
• Skutočné bežné príjmy roka 2021	70 220 855
• 60 % skutočných bežných príjmov roka 2021	42 132 513
• Skutočné bežné príjmy roka 2021 znížené o cudzie zdroje	53 633 326
• 25 % skutočných bežných príjmov roka 2021 znížených o cudzie zdroje	13 408 331

- Stav návratných zdrojov financovania mesta (bankové úvery + návratná finančná výpomoc zo ŠR) k 31.12.2022 v súlade s § 17 ods. 7 a 8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy 16 106 275
- Závazky z investičných dodávateľských úverov k 31.12.2022 0
- Ručiteľské záväzky mesta k 31.12.2022 0
- Splátky návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov v roku 2021 (2 011 984 + 121 194 = 2 133 178) 2 133 178

Výpočet dlhu mesta k 31.12.2022 v percentách:

Podľa § 17 ods. 6 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, len ak celková suma dlhu obce neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Pomer dlhu k bežným príjmom v %:
 $16\,106\,275 / 70\,220\,855 * 100 = \mathbf{22,94\%}$

Záver: Celková suma dlhu mesta k 31.12.2022 neprekročila 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Úverová rezerva mesta k 31.12.2022 je: $42\,132\,513 - 16\,106\,275 = 26\,026\,238$ eur

Výpočet dlhovej služby mesta k 31.12.2022 v percentách:

Podľa § 17 ods. 6 písm. b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, len ak suma splátok návratných zdrojov financovania, vrátane úhrady výnosov a suma splátok záväzkov z investičných dodávateľských úverov neprekročí v príslušnom rozpočtovom roku 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka znížených o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku obci z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu.

Pomer dlhovej služby k bežným príjmom znížený o granty a transfery v %:
 $2\,133\,178 : 53\,633\,326 = \mathbf{3,98\%}$

Záver: Suma splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov v roku 2022 neprekročila 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka znížených o prostriedky poskytnuté z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia, alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu.

Splátková rezerva mesta k 31.12.2022 je: $13\,408\,331 - 2\,133\,178 = 11\,275\,153$ eur

Vývoj dlhu mesta a dlhovej služby mesta za obdobie rokov 2020 - 2022:

	2020 (%)	2021 (%)	2022 (%)
Dlh mesta	18,34	13,45	22,94
Dlhová služba mesta	5,61	5,05	3,98

V rámci záväzkov mesta sú evidované aj úvery poskytnuté zo ŠFRB v zostatkovej hodnote k 31.12.2022 vo výške 3 622 743,91 eur , ktoré sa nezapočítavajú do celkovej sumy dlhu mesta.

d) Údaje o hospodárení príspevkových organizácií

Mesto Trnava je zriaďovateľom piatich príspevkových organizácií:

- Stredisko sociálnej starostlivosti,
- Mestské služby mesta Trnava,
- Správa majetku mesta Trnava,
- Zaži v Trnave – Mestské kultúrne stredisko (ďalej len „Zaži v Trnave“),
- Základná umelecká škola M. Schneidera – Trnavského (ďalej len „ZUŠ M.Schneidera - Trnavského“).

Týchto päť príspevkových organizácií zabezpečuje pre mesto špecifické činnosti. Návrh záverečného účtu obsahuje údaje o hospodárení príspevkových organizácií – plnenie rozpočtov príjmov a výdavkov a prehľady nákladov a výnosov. Sú uvedené v jeho prílohovej časti formou rôznych tabuliek a prehľadov za každú organizáciu samostatne a v rôznych formách. Do budúcnosti odporúčam kvôli zlepšeniu prehľadnosti a čitateľnosti údajov o ich hospodárení doplniť jednoduchý tabuľkový prehľad za všetky príspevkové organizácie, ktorý by obsahoval základné údaje o každej príspevkovej organizácii, hlavne zaslaný príspevok od zriaďovateľa, jeho čerpanie a rozdiel, ale aj údaje o hospodárení za hlavnú činnosť a podnikateľskú činnosť.

Sumárny prehľad o výške príspevkov celkom - na prevádzku, opravy a údržbu hmotného majetku, ako aj na obstaranie hmotného a nehmotného majetku za obdobie rokov 2018 - 2022, ktoré boli čerpané príspevkovými organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Trnava uvádza nasledovná tabuľka:

Rok	Stredisko sociálnej starostlivosti	Mestské služby mesta Trnava	Správa majetku mesta Trnava, p.o.	Zaži v Trnave	ZUŠ M.Schneidera -Trnavského	Spolu
2018	2 279 404	2 672 993	0	0	778 395	5 730 792
2019	2 631 572	3 717 628	0	0	902 244	7 251 444
2020	2 935 089	2 978 136	559 142	0	1 028 716	7 501 083
2021	2 818 418	2 714 100	1 637 394	826 953	873 663	8 870 528
2022	3 048 684	3 288 696	2 162 164	1 473 921	1 034 520	11 007 985

Výsledok hospodárenia príspevkových organizácií za obdobie rokov 2018 - 2022 za hlavnú činnosť bol nasledovný:

Rok	Stredisko sociálnej starostlivosti	Mestské služby mesta Trnava	Správa majetku mesta Trnava, p.o.	Zaži v Trnave	ZUŠ M.Schneidera-Trnavského
2018	21 579	20 011	0	0	3 125
2019	28 730	2 705	0	0	23
2020	795	57 895	7 506	0	2 480
2021	68 397	41 119	205 253	25 312	2 035
2022	55 641	13 305	- 2 563	- 22 559	5

Príspevkové organizácie môžu so súhlasom zriaďovateľa vykonávať podnikateľskú činnosť nad rámec hlavnej činnosti, pre ktorú boli zriadené. Podnikateľská činnosť pomáha príspevkovým organizáciám vykryť prípadnú stratu z hospodárenia v rámci hlavnej činnosti.

Z príspevkových organizácií mesta Trnava vykonávala v roku 2022 podnikateľskú činnosť Správa majetku mesta Trnava, p. o., výsledkom ktorej bol zisk v sume 110 687 eur. Časť tohto zisku bola použitá na vykrytie straty z hlavnej činnosti vo výške 2 563 eur, potom hospodársky výsledok Správy majetku mesta Trnava, p. o. z hlavnej aj podnikateľskej činnosti bol vo výške 108 124 eur.

Výsledky hospodárenia príspevkových organizácií za rok 2022 budú preúčtované v zmysle Metodického usmernenia č. MF/020324/2020-352 o účtovaní výsledku hospodárenia v príspevkových organizáciách na účet 428 - Nevysporiadaný výsledok hospodárenia z minulých rokov.

Hospodárenie príspevkových organizácií môže skončiť ziskom alebo stratou. Platí rozpočtové pravidlo, že ak je výsledok hospodárenia kladný, tento nemôže byť dosiahnutý nesplnením úloh, obmedzovaním alebo zhoršovaním kvality služieb, alebo zmenou podmienok, za ktorých boli záväzné limity príspevkovej organizácie určené. Príspevková organizácia má povinnosť uhrádzať výdavky na prevádzku, opravy a údržbu hmotného majetku, aj na obstaranie hmotného a nehmotného majetku z vlastných zdrojov a z príspevku od zriaďovateľa, pričom vlastné zdroje má používať prednostne. Zriaďovateľ má poskytnúť príspevkovej organizácii príspevok na prevádzku v takej výške, aby jej rozpočet bol vyrovnaný a môže jej krátiť alebo zvýšiť príspevok pri nedodržaní alebo zmene podmienok, za ktorých bol určený finančný vzťah medzi ním a príspevkovou organizáciou. Príspevková organizácia má povinnosť vykonať po uplynutí rozpočtového roka zúčtovanie finančných vzťahov s rozpočtom zriaďovateľa.

Záverečný účet síce obsahuje množstvo informácií o príspevkových organizáciách, ktoré majú skôr charakter tabuľkových prehľadov a číselných informácií, preto z dôvodu lepšej čitateľnosti pre všetky zainteresované strany a aj vzhľadom k výške príspevkov mesta pre tieto organizácie a z dôvodu ich rôznorodých činností, odporúčam v budúcnosti uvádzať v záverečnom účte aj stručné slovné zhodnotenie ich hospodárenia v súvislosti s plnením cieľov, na ktoré boli zriadené. Hlavne na aké výdavky bol použitý príspevok od mesta.

e) Prehľad o poskytnutých dotáciách

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy návrh záverečného účtu obsahuje aj podrobný prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 citovaného zákona v členení podľa jednotlivých príjemcov a oblastí.

Mesto poskytlo v roku 2022 zo svojho rozpočtu v súlade s VZN č. 540, ktorým sa určuje metodika poskytovania dotácií z rozpočtu mesta Trnava z príslušných oblastí 113 dotácií, z toho:

Oblasť dotácií	Počet dotácií	Poskytnutá čiastka v eurách
• oblasť športových aktivít	49	326 500,00
• oblasť aktivít mládeže	11	22 700,00
• oblasť výchovy a vzdelávania	12	16 600,00
• oblasť záujmovej umeleckej činnosti a kultúrnych aktivít	20	83 500,00
• oblasť sociálna	14	64 652,00

• oblasť zdravia a drogovej prevencie	4	2 712,00
• oblasť ekológie a životného prostredia	3	3 740,00
Spolu	113	520 404,00

Návrh záverečného účtu obsahuje aj podrobný prehľad o poskytnutých dotáciách z rozpočtu mesta Trnava za obdobie rokov 2018 – 2022. Súčasťou prehľadu je zoznam žiadateľov o dotáciu, počet podaných žiadostí a výška schválenej (poskytnutej) dotácie v eurách za príslušný rok sledovaného obdobia.

f) Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti

Mesto Trnava nevykonáva podnikateľskú činnosť.

g) Hodnotenie plnenia programov mesta

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet na rok 2022 zostavený ako programový. Výdavky rozpočtu boli alokované do 20 programov, ktoré pozostávali z podprogramov, projektov a jednotlivých aktivít s príslušnými komentármi. V návrhu Záverečného účtu mesta boli jednotlivé programy rozpracované v textovej a tabuľkovej podobe. Každý program mal definovaný svoj zámer okrem programu 21 – Administratíva.

Aplikácii programového rozpočtovania a spracovaniu podrobného programového rozpočtu sa venuje náležitá pozornosť. Avšak aj v minulosti som už aj na základe výsledkov kontroly procesu tvorby, monitorovania a hodnotenia programového rozpočtu mesta identifikovala priestor na zlepšenie a opätovne tak robím aj v rámci tohto odborného stanoviska. V zmysle uvedeného odporúčam:

- stanoviť zámer pre každý program a zmeniť formuláciu zámerov v tých programoch, v ktorých je to potrebné a formulovať ich ako výzvu v súlade s poslaním samosprávy
- formulovať ciele pre všetky podprogramy
- pri hodnotení programového rozpočtu uvádzať aj vysvetlenia nesplnenia plánovaných hodnôt merateľných ukazovateľov
- venovať pozornosť vnútorným logickým súvislostiam programového rozpočtu.

Záver

Návrh záverečného účtu mesta Trnava za rok 2022 bol zverejnený v súlade s § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení na úradnej tabuli a na webovom sídle mesta v zákonom stanovenej lehote.

Návrh záverečného účtu mesta Trnava za rok 2022 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Riadna účtovná závierka k 31.12.2022 bola overená audítorom v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Na základe uvedeného

o d p o r ú č a m

Mestskému zastupiteľstvu mesta Trnava uzatvoriť prerokovanie návrhu Záverečného účtu mesta Trnava za rok 2022 výrokom podľa § 16 ods. 10 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy:

„celoročné hospodárenie sa schvaľuje bez výhrad.“

V Trnave, 12.04.2023

Ing. Monika Černayová v.r.
hlavná kontrolórka mesta Trnava